

2. NHỮNG ĐIỂM MỚI CỦA SÁCH GIÁO KHOA MÔN ÂM NHẠC CẤP TIỂU HỌC

2.1. Những điểm mới cơ bản

2.1.1. Nội dung

- Đa dạng về nội dung học tập và hoạt động âm nhạc.
- Hát không đóng vai trò trọng tâm mà liên kết với các hoạt động học tập khác.
- Chú trọng phát triển thẩm mỹ âm nhạc thông qua hát, đọc nhạc, nghe nhạc và chơi nhạc cụ.
 - Đọc nhạc được tiếp nối từ lớp 1, với phương pháp đọc nhạc theo kí hiệu nốt nhạc bàn tay (hand signs) và nốt nhạc hình tượng (iconic notation) thay vì học trực tiếp theo hệ thống ghi nhạc phương Tây. Đây là bước tiếp cận quan trọng so với giáo dục âm nhạc các nước phát triển.
 - Đa dạng hoá hình thức của các câu chuyện âm nhạc (kết hợp kĩ năng nghe, gõ – vỗ đệm, đọc theo tiết tấu, mô phỏng giai điệu,...) chứ không chỉ giáo dục về phẩm chất, hay nêu gương sáng của các nhạc sĩ, nhà hoạt động âm nhạc nổi bật.
 - Mở rộng quan điểm đánh giá từ chuẩn kiến thức sang chuẩn năng lực, biểu hiện của năng lực và phẩm chất.
 - Nhạc cụ được đưa vào dạy học một cách chính thức từ nhạc cụ tiết tấu (nhạc cụ gõ đơn giản; vỗ tay, búng tay, vỗ đùi, giậm chân,...) ở các lớp 1, 2, 3. Tiếp nối từ lớp 4, 5 lên đến cấp Trung học cơ sở tiếp tục phát triển theo hướng chơi nhạc cụ gõ, nhạc cụ giai điệu và được nâng cao lên mức độ chơi hoà âm.

– Nội dung nhạc cụ mang tính mở, linh hoạt nhằm đáp ứng điều kiện thực tiễn ở từng địa phương, tùy trình độ và sở thích của HS: nội dung dành cho nhạc cụ tiết tấu (trống nhỏ, song loan, thanh phách, tambourine, triangle, castanets, maracas; vỗ tay, búng tay, vỗ chân, giậm chân,...) được trình bày chung trong SGK với các mẫu hình tiết tấu, nhạc cụ do HS lựa chọn để thể hiện.

2.1.2. Hình thức – phương pháp

– Tiếp cận và tham khảo các bộ SGK Âm nhạc ở cấp Tiểu học của các quốc gia có nền giáo dục tiên tiến trong khu vực và trên thế giới: Singapore, Hàn Quốc, Nhật Bản, Hoa Kỳ,...

– Phát triển hệ thống “Chủ đề” kết hợp giữa nội dung âm nhạc, văn hoá, xã hội,...

– Tiếp cận và vận dụng các phương pháp dạy học âm nhạc tiên tiến của thế giới: Kodály, Orff-Schulwerk, Dalcroze,... (nhạc cụ gõ kết hợp vỗ tay, búng tay, vỗ chân, giậm chân,... nốt nhạc bàn tay, nốt nhạc hình tượng, âm tiết tấu, nghe nhạc cảm thụ và vận động,...)

– Vận dụng các ưu điểm về phương pháp, nội dung của SGK hiện hành (nguồn bài hát, các bài học về tác giả – tác phẩm, âm nhạc và đời sống,...)

– Phát huy sự ưu việt của kênh hình ảnh, nguồn tư liệu đa phương tiện, sử dụng hợp lý kênh chữ. Chú trọng đến các yếu tố thẩm mỹ, phù hợp với lứa tuổi HS ở từng lớp.

2.2. Cấu trúc sách và cấu trúc chủ đề

2.2.1. Đặc điểm cấu trúc sách

– SGK có các thành phần cơ bản: Hướng dẫn sử dụng – Mục lục – Nội dung chính (gồm các chủ đề) – Giải thích thuật ngữ

– SGK Âm nhạc 2 tổng cộng 35 tiết, được cấu trúc theo 8 chủ đề (31 tiết); nội dung ôn tập học kì và kiểm tra, đánh giá (4 tiết). Tên các chủ đề được đặt như sau:

- Chủ đề 1: Rộn ràng ngày mới (4 tiết)
- Chủ đề 2: Nhịp điệu bạn bè (4 tiết)
- Chủ đề 3: Vui bước tới trường (4 tiết)
- Chủ đề 4: Thiên nhiên tươi đẹp (4 tiết)
- Ôn tập học kì I (2 tiết)
- Chủ đề 5: Mùa xuân hân hoan (4 tiết)
- Chủ đề 6: Lời ru yêu thương (4 tiết)
- Chủ đề 7: Giai điệu quê hương (4 tiết)
- Chủ đề 8: Vui cùng âm nhạc (3 tiết)
- Ôn tập học kì II (2 tiết)

– Ở mỗi chủ đề sẽ ứng với một mục tiêu về nội dung khác nhau, từ đó giúp HS hình thành được những năng lực về âm nhạc.

– Các bài hát sử dụng trong SGK vừa có tính kế thừa, vừa có tính mới, các bài hát đa dạng thể loại như: bài hát tuổi thiếu nhi, bài hát nước ngoài, bài hát dân ca; có cao độ và âm điệu phù hợp với HS lớp 2. Bên cạnh đó, sách giáo viên (SGV) sẽ cung cấp thêm các bài hát thay thế, giúp GV có thêm nguồn tài liệu phong phú để lựa chọn trong hoạt động dạy học.

2.2.2. Đặc điểm cấu trúc chủ đề

a. Đoàn tàu khởi hành

– KHÁM PHÁ: (1~2 trang)

b. Đoàn tàu hành trình

– HÁT: (1 trang)

– NGHE NHẠC (*vừa đọc lập, vừa được lồng ghép và thể hiện trong các nội dung bài học*)

– ĐỌC NHẠC: (1 trang)

– NHẠC CỤ: (1 trang)

– THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC: (1 trang)

– HOẠT ĐỘNG ÂM NHẠC: (1 trang) phần bài luyện tập, thực hành, hoạt động âm nhạc tăng cường cho từng phân môn, không sử dụng icon, được lồng ghép dưới hình thức trò chơi hoặc vận động âm nhạc trong các mạch nội dung trong SGK.

c. Đoàn tàu về ga

– NHÀ GA ÂM NHẠC: (1 trang)

2.2.3. Một số chủ đề đặc trưng

– Giai điệu quê hương: toàn bộ nội dung chủ đề hướng HS tới những nét đẹp trong âm nhạc dân ca của quê hương. Phần khám phá được thiết kế với hình ảnh các em nhỏ mặc áo dài truyền thống và chơi nhạc cụ dân tộc.

– Vui cùng âm nhạc: toàn bộ nội dung chủ đề hướng HS tới những trải nghiệm thú vị với các trò chơi dân gian, thông qua các bài đồng dao của ba miền. Phần khám phá được thiết kế với hình ảnh các em nhỏ đang chơi các trò chơi dân gian như: nu na nu nống, rồng rắn lên mây,...

2.3. Những điểm nổi bật

– *Khám phá*: là bức tranh tổng thể thiết kế trên hai trang sách, gồm các câu chuyện dẫn dắt hay hình ảnh minh họa chủ đề, giúp HS vận động, cảm thụ và sáng

tạo âm nhạc. Nội dung thực hiện theo phương pháp nghe, cảm thụ, sáng tạo và vận động âm nhạc.

– *Đọc nhạc*: bằng kí hiệu nốt nhạc bàn tay (hand signs) kết hợp với nốt nhạc hình tượng (iconic notation) theo phương pháp Kodály.

– *Nhạc cụ*: sử dụng các động tác vỗ tay, vỗ chân, giậm chân,... kết hợp với các nhạc cụ gõ đơn giản và các nhạc cụ giai điệu, hoà âm (thanh phách, trống con, tambourine).

– *Nhà ga âm nhạc*: là các câu hỏi, gợi ý giúp HS tái hiện lại các kĩ năng, kiến thức đã học, tự đánh giá các năng lực âm nhạc đã lĩnh hội và phát triển năng lực hoạt động âm nhạc.

– *Hoạt động âm nhạc*: là các trò chơi thực hành, nhận biết và khám phá âm nhạc, góp phần giúp HS phát triển năng lực âm nhạc.